

Utviklingstrekk i friluftsliv

Professor Gunnar Brøvik
Norges idrettshøgskole

Ideologien og egenarten

- Hofmo-epoken - masseidrett, anleggspolitikk og statlig finansiering
- Den sosialdemokratiske tro på likhet, fornuft, industri, fremskritt og statlig styring
- Den værharde kyst - fiske, fangst, handel, skipsfart, olje
- Friluftsliv og masseidrett med innebygde spenninger

To holdninger

- Den tradisjonsbundne innstilling - skikonservatismen - mot Bokløy!
- Viljen til å ta opp nye grener - brettseiling, casting, kulekjøring, telemark, brett
- Vi eksperimenterer med det nye, det perifere, men er konservative når det gjelder kjernen, det nasjonale
- Friluftsliv - mellom tradisjon og eksperiment

Innledning - fysisk aktivitet generelt

- Forvirrer det offentlige (lek, kroppsøving, relevante anlegg, rammeverket)?
- Mislykkes de frivillige organisasjonene (klubbene, dugnaden, verdiene, fellesskap)?
- Blir det supermarkedets pakketilbud og det frikoblede individ som vinner frem?
- Friluftsliv holder koken

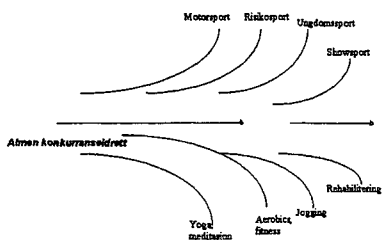
Fysisk aktivitet i Norge

- Natur og friluftsliv står sterkt
- Helse og masseidrett
- Moralsk og verdimeessig grunnlag for idretten (anti-doping)
- Begeistringen på tribunen
- Enhetlig og uavhengig idrettsbevegelse, klubber, foerung, NIF - topp og bredde

Nyere tendenser

- Idrettens enhet til 70 -tallet - Skasets siste forsøk. Idretten sprekker opp
- Friluftslivet samles i FRIFO - enheten øker
- Postmoderne strømninger, nye grener, nye verdier, subkulturer, ulike formål og kontekster - i idrett, men også i friluftsliv

Oppflising og differensiering av idretten

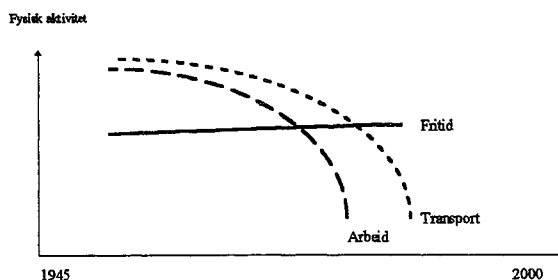

Tre teorier om fremtidens fysiske aktivitet

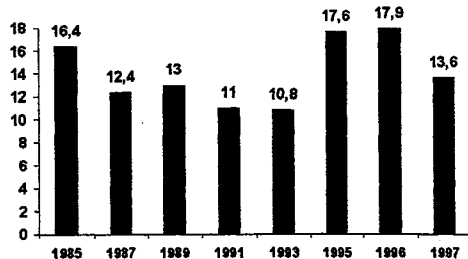
- Teorien om leken som aldri kan dø, den livsvarige lek som det normale (Huizinga)
- Teorien om den moderne narcissistiske kultur med nytelse og egoisme (Lasch)
- Teorien om den stadige jakt på spenning i de uspenninge samfunn (Norbert Elias)
- Teorien om sosial markering (Bourdieu)

Fysisk aktivitet i etterkrigstiden

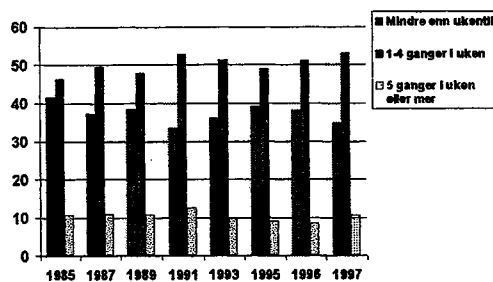
- Mellom 40 og 60 % aktive
 - I 1946 40 % sport,
 - i 1970 39% idrett eller mosjon
 - i 1979 42% regelmessig trening
 - i 1987 41 % regelmessig 1 gang pr 14. dag (FAFO)
- Den totale aktivitet minket på grunn av arbeid og transport

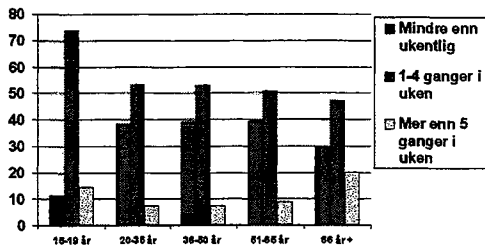
Prosent som aldri driver fysisk aktivitet i form av trening og mosjon

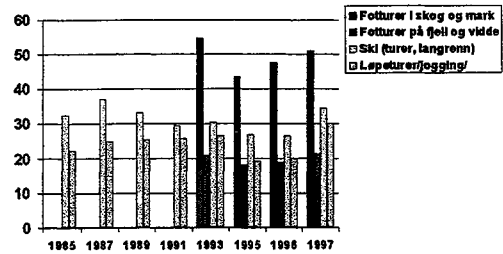
Prosent-andeler i befolkningen som trener lite, middels og mye

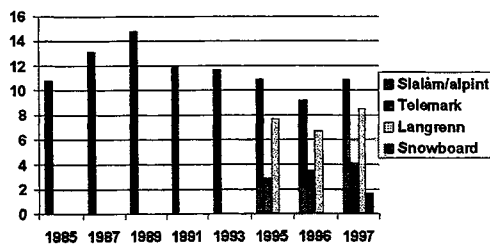
Alder og aktivitet, 1997

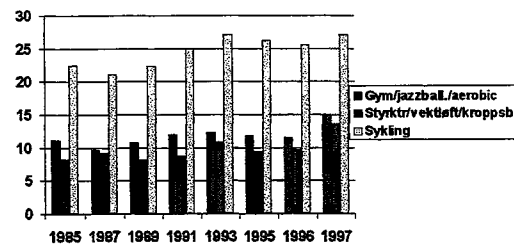
Prosent som driver store masseaktiviteter

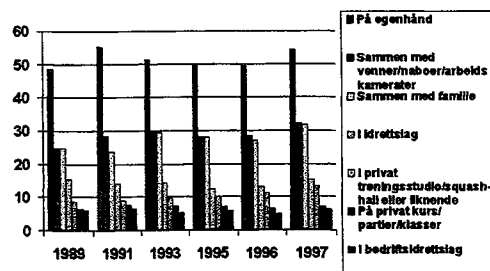
Skiaktiviteter

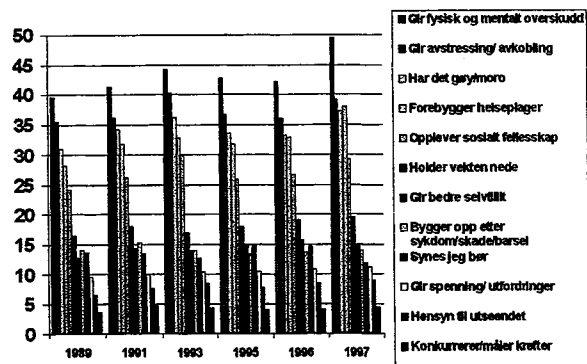
Aktiviteter som øker

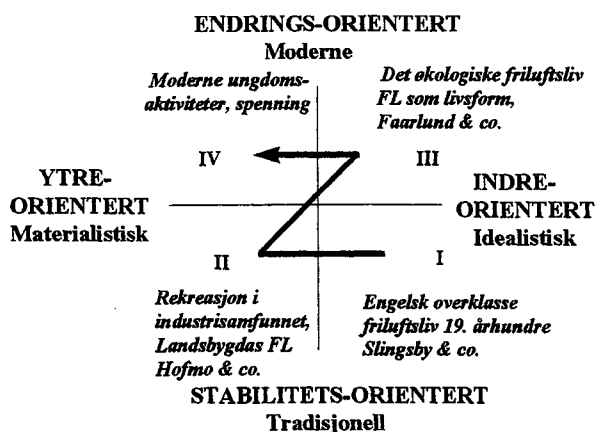
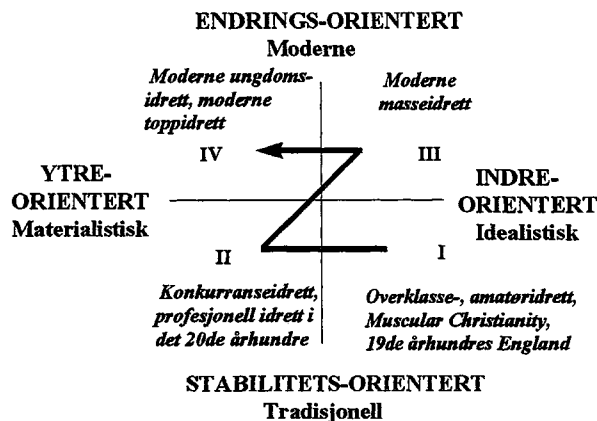
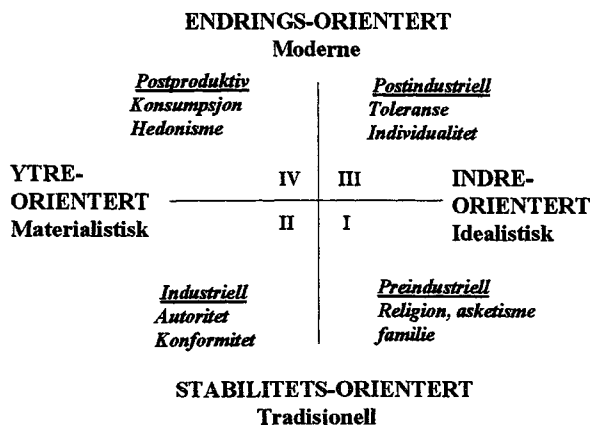
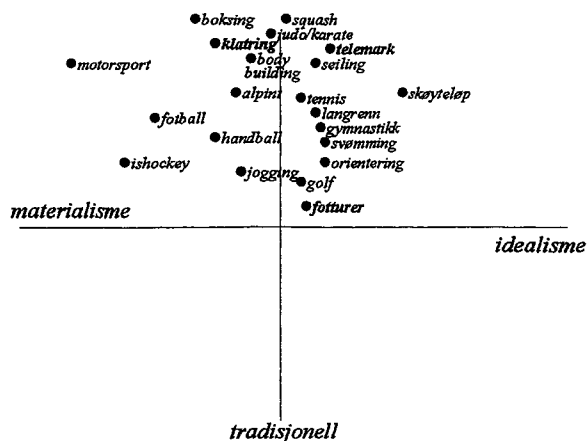
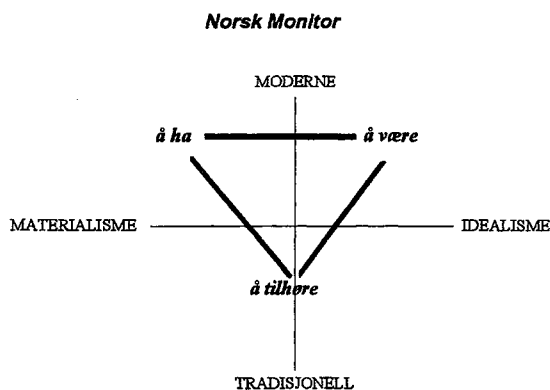

Organisering av trening

Motiver for trening

Spenninger

- Friluftslivets verdier var lenge "frosset" i kvadrant I (Klassisk friluftsliv)
- Rekreasjonsfriluftslivet og landsbygdas friluftsliv har blitt kritisert fra kritikere i kvadrant III
- Friluftslivets verdier drives idag frem av ungdomsaktivitet, risikosport og ekspedisjoner i kvadrant IV

Konklusjoner

- Mangfold i livsstiler, aktivitetsformer i natur
- Aktiviteter i natur forsterker utvikling, er alternativ og motkraft til samfunnsutvikling
- Klassisk og økologisk friluftsliv driver folk i retning av moderne idealistiske verdier
- Ungdomsaktiviteter og spenning drar i moderne og materialistisk retning
- Utfordringen i fremtiden: Hvordan bevare det enkle friluftsliv og samtidig åpne for spenning?